

Zřízení Evropského orgánu pro pracovní záležitosti (ELA)

V posledních letech se zvyšuje přeshraniční mobilita pracovní síly, přičemž v roce 2017 17 milionů občanů žilo nebo pracovalo v jiném členském státě, než je stát, jehož jsou státními příslušníky. Tento počet se ve srovnání s dobou před deseti lety téměř zdvojnásobil.

Na sociálním summitu v Göteborgu dne 17. listopadu 2017 byl součástí společného prohlášení Evropského parlamentu, Rady a Komise evropský pilíř sociálních práv, který stanovil řadu základních zásad a práv na podporu spravedlivých a dobře fungujících trhů práce a systémů sociálního zabezpečení, jimiž se má dosáhnout lepších pracovních a životních podmínek v celé Evropské unii, které občanům zaručí rovné příležitosti, přístup na trh práce, spravedlivé pracovní podmínky a sociální zabezpečení a začlenění do společnosti. Aby mohlo být dosaženo tohoto cíle, je nutné zajistit spravedlivou pracovní mobilitu, která je regulována řadou předpisů Evropské unie upravujících různé aspekty mobility, včetně volného pohybu, vysílání pracovníků a koordinace sociálního zabezpečení.

Za účelem zajištění toho, aby pravidla Evropské unie pro mobilitu pracovní síly byla vymáhána spravedlivým, jednoduchým a účinným způsobem, byl v roce 2017 představen návrh na zřízení speciálního orgánu Evropské unie. V návaznosti na tento návrh bylo dne 11. července 2019 vyhlášeno v Úředním věstníku nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2019/1149 ze dne 20. června 2019, kterým se zřizuje Evropský orgán pro pracovní záležitosti (dále jen „nařízení č. 2019/1149“).

O umístění sídla Evropského orgánu pro pracovní záležitosti (anglicky: European Labour Authority neboli ELA) projeví zájem čtyři země EU, a to v následujících městech: Sofie (Bulharsko), Nikósie (Kypr), Riga (Lotyšsko) a Bratislava (Slovensko). Dne 13. června 2019 během zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele hlasovali zástupci vlád členských států o výběru sídla Evropského orgánu pro pracovní záležitosti. Nakonec byla zvolena Bratislava, kdy hlavní město Slovenska získalo 15 hlasů z celkového počtu 28. Sídlo Evropského orgánu pro pracovní záležitosti v Bratislavě by mělo být fakticky zprovozněno v druhé polovině roku 2020. Ke zvolenému sídlu lze nicméně podotknout, že Evropským parlamentem byla podána žaloba na neplatnost rozhodnutí o umístění sídla.

Evropský orgán pro pracovní záležitosti má zejména napomáhat k vymáhání již existujících povinností. Hlavní cíle a úkoly Evropského orgánu pro pracovní záležitosti jsou stanoveny v článku 4 nařízení č. 2019/1149 a patří mezi ně např. usnadňovat přístup k informacím a spolupráci a výměnu informací mezi členskými státy, koordinovat a podporovat vzájemně sladěné a společné inspekce, provádět analýzy a posouzení rizik v souvislosti s přeshraniční mobilitou pracovních sil a podporovat členské státy při řešení problematiky nehlášené práce.

V souladu s článkem 16 nařízení č. 2019/1149 tvoří strukturu Evropského orgánu pro pracovní záležitosti zejména správní rada a výkonný ředitel. Důležitou roli pak budou sehrávat národní styční úředníci jakožto národní odborníci, kteří budou vysláni členským státem, z něž pocházejí, do sídla Evropského orgánu pro pracovní záležitosti.

Správní rada se skládá z jednoho člena z každého členského státu Evropské unie, dvou členů zastupujících Komisi, zástupce Evropského parlamentu a zástupců sociálních partnerů. V roce 2019 zasedala správní rada dvakrát (a to v Bratislavě, nikoliv však v ještě neotevřeném sídle orgánu). První zasedání správní rady se konalo

16. až 17. října 2019. V rámci tohoto zasedání došlo k přijetí dokumentů potřebných k činnosti Evropského orgánu pro pracovní záležitosti (jednacího řádu správní rady, pravidel pro vysílání národních odborníků, pracovního programu, rozpočtu aj.). Rovněž se začalo jednat o tom, které činnosti by měly být v roce 2020 prioritami.

Druhé zasedání správní rady se konalo 3. prosince 2019. Během tohoto jednání byl zvolen předseda správní rady (Tom Bevers z Belgie) a místopředseda správní rady (Agnieszka Wołoszyn z Polska). Správní rada se zabývala programem a rozpočtem pro rok 2020. Rovněž se správní rada zabývala tím, na co by se v roce 2020 měla zaměřit činnost Evropského orgánu pro pracovní záležitosti, přičemž bylo rozhodnuto, že se ve své činnosti zaměří na:

- podporu přístupu k informacím týkajících se pracovní mobility,
- koordinaci a podporu provádění společných a vzájemně sladěných kontrol.

Při jednání tak byla přijata rozhodnutí č. 7/2019 a č. 8/2019, kterými byla ustanovena pracovní skupina pro informace a pracovní skupina pro inspekce. Členové správní rady mohli do 7. ledna 2020 do těchto pracovních skupin nominovat zástupce ze svého státu, čehož většina členů správní rady využila.

Členové pracovní skupiny pro informace se sešli 17. února 2020 v Bruselu, kde bylo jednáno např. o tom, jak Evropská unie informuje o právech a povinnostech subjektů, o spolupráci se sociálními partnery za účelem zjištění, co by se ohledně poskytování informací mělo zlepšit, o tom, co všechno je potřeba pro správu webu či o tom, že v květnu se jejich činnost zaměří na kolektivní smlouvy (kde a jak jsou zveřejňovány). Základními třemi okruhy informací, kterými se skupina zabývá, jsou informace o pracovních podmínkách pro pracovníky využívající práva na volný pohyb (poskytovány v rámci EURES), informace o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb (pro podniky i vysílané pracovníky) a informace o koordinaci sociálního zabezpečení.

Jednání členů pracovní skupiny pro inspekce se uskutečnilo 6. února 2020 a 5. března 2020 v Bruselu a 27. dubna 2020 telekonferenčně (čtvrté jednání je naplánováno na 9. června). Prozatímní činnost této pracovní skupiny se soustředila na vytváření dokumentů, které se budou při společných a vzájemně sladěných kontrolách používat (např. dohoda dotčených členských států, že se kontroly zúčastní, a zpráva o výsledcích inspekce provedené v daném členském státě) a na to, jak budou různé subjekty (členské státy, sociální partneři, Evropský orgán pro pracovní záležitosti) v souvislosti s těmito kontrolami postupovat.

Závěrem lze vzpomenout, že byla zřízena Pracovní podskupina v rámci Resortní koordinační podskupiny pro záležitosti ELA, jejímiž členy jsou mj. zástupci MPSV, SÚIP, ČSSZ, GŘ ÚP, MPO a MD, kteří zejména přispívají svými stanovisky, připomínkami a náměty k činnosti správní rady ELA, resp. činnosti jejího člena zastupujícího Českou republiku, jakož i k činnosti členů pracovních skupin pro inspekce a pro informace zastupujících Českou republiku.

*Mgr. Gabriela Hubaczková
právní oddělení
Státní úřad inspekce práce*